

DE UIL VAN MINERVA

De uil van Minerva begint pas zijn vlucht op het moment waarop het duister invalt, zo schrijft Hegel op het einde van het Woord vooraf van zijn *Grundlinien der Philosophie des Rechts*. Hiermee geeft de Duitse filosoof te kennen dat de intellectuele beschouwing slechts kan plaats grijpen als de geschiedenis zich heeft ontrold. De theorie gaat het gebeuren niet vooraf, maar overschouwt wat is geschied.

Dit is tegelijk de sterkte én de zwakheid van de beschouwing. Het ziet er naar uit dat de historicus of de wijsgeer in het wereldgebeuren niet kan tussen komen, dat zij machteloos staan tegenover het leed dat zij slechts kunnen overschouwen, eens het is geschied. Historici en wijsgeren zouden de feiten slechts achterna hollen en aan het leed van de wereld nooit participeren.

Het is enerzijds waar dat de zwakheid van de historici en van de filosofen erin bestaat dat zij geen meesters zijn over het wereldgebeuren en dat zij de gebeurtenissen niet in handen hebben. Maar, zo kan men zich afvragen, wie wordt door die zwakheid niet getekend ?

Anderzijds kan de genoemde machteloosheid in een bepaald opzicht toch een kracht of een macht voortbrengen. Als de uil van Minerva de wijsheid symboliseert, dan zal datgene wat hij op het moment van het invallende duister overschouwt hem wel niet vrijblijvend ontsnappen. Het beschouwen in de theorie is geen esthetisch schouwen waarin men zich veilig en onbetrokken op afstand houdt. Neen, zo'n beschouwen veronderstelt een reële participatie aan een gebeuren dat wordt bijgewoond en dat bijgevolg reflexief wordt verwerkt. De uil van de wijsheid overschouwt het gebeuren tijdens het invallende duister om het doorheen een denkproces in de herinnering te bewaren. Hoewel hem dat niet altijd is aan te zien, verwondert de uil zich over het zovele dat in de wereld geschiedt. En in deze verwondering vindt hij het motief om de gelatenheid, niet de berusting, van het bezinnende denken te beoefenen.

De uil van Minerva ziet veel leed en vraagt zich tijdens zijn vlucht af waarom zoveel pijn en onbèhagen, kwaad en onheil geschiedt. Als historicus stelt hij zich de vraag hoe al die negativiteitservaringen tot stand zijn gekomen; als wijsgeer stelt hij de waarom-vragen, de vragen naar de zin, naar de waarheid. Als historicus en als wijsgeer moet hij de wereld interpreteren om hem te begrijpen, en het is vanuit dit begrip dat er een zinnige verandering van de wereld kan

ontstaan. Daarom is de uil van Minerva bezorgd. De nacht die normaal, zoals Shakespeare zegt, het ogenblik moet zijn voor het bad van de gekneusde moeheid en de balsem voor het diep verwonde hart, kan bijgevolg moeilijk anders dan onrustig zijn. De herinnering aan wat in het beschouwen verworven wordt, voltrekt zich niet altijd zonder pijn of verontwaardiging. Hoedanook, steeds zal de uil op het moment waarop het duister invalt, een nieuwe vlucht moeten nemen.

Het nieuwe tijdschrift, dat hier nu wordt voorgesteld, wil onder de vlag van *De Uil van Minerva* werken. Deze uitgave wil teksten bieden over geschiedenis en wijsbegeerte van onze cultuur, waarin de kritische beschouwing de rode draad moet zijn voor het ontwarren van de existentiële en spirituele dimensie van ons bestaan. Geen thematiek, geen domein, geen problematiek mag vreemd blijven, hoewel niet alles ter sprake hoeft te komen. Het problematische moet immers op een pluralistische manier de voorrang krijgen, omdat we precies in het interpreteren en begrijpen van wat pijn doet, we de cultuur, de andere en onszelf leren verstaan. Bijgevolg zal *De Uil van Minerva* zich zowel met het sociaal-economische als met het artistieke inlaten, zowel met het politieke en het morele en ethische, als met het religieuze en het metafysische.

Dit tijdschrift wordt geen vakblad waarin het technische aspect van de benadering van een problematiek zou primeren; ook geen populair blad waarin, omwille van de vulgarisatie, om het even wat gesimplifieerd wordt. *De Uil van Minerva* wil begrijpen en probeert dus iets te vatten en in herinnering te houden. Dit in het volle besef van het verband dat bestaat tussen verleden en heden én met het inzicht dat het licht dat men kan werpen op de toekomst helderder schijnt naargelang de deur van het verleden meer geopend wordt.

De Redaktie